

Αθήνα, 19 Οκτωβρίου 2009
Αρ. Πρωτ: 15503/09. 2.1

Χειριστές:

Ελένη Κουτρούμπα

Τηλ: 210-7289754

Χαρ. Σιμόπουλος

Τηλ: 210-7289624

Προς :

1. τον Γενικό Γραμματέα του
Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 - Αθήνα
2. Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Δ/νση Αλλοδαπών
Π. Κανελλοπούλου 4,
101 77 – Αθήνα

ΘΕΜΑ: Αξιολόγηση των ευρημάτων αυτοψίας διενεργηθείσας από τον
Συνήγορο του Πολίτη στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αθήνας (Πέτρου Ράλλη 24)

Αξιότιμοι κύριοι,

Στο πλαίσιο διερεύνησης της υπ' αριθμ. πρωτοκολ. 15503/2009 αναφοράς της ένωσης προσώπων...., στις 27 Αυγούστου 2009, διενεργήθηκε επίσκεψη κλιμακίου του Συνηγόρου του Πολίτη στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής, προκειμένου ο Συνήγορος του Πολίτη να διαμορφώσει ίδια άποψη για την κράτηση μεταχθέντων αλλοδαπών, ιδίως στους χώρους προαυλισμού των κρατουμένων της εν λόγω Διεύθυνσης, καθώς και την ενημέρωση την οποία λαμβάνουν σχετικά με τον τόπο μεταγωγής τους.

A. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Κατά την επιτόπια έρευνα δεν κατέστη δυνατόν να διευκρινισθούν με ακρίβεια οι συνθήκες παραμονής των υπό μεταγωγή αλλοδαπών στους χώρους προαυλισμού, λόγω του γεγονότος ότι ουδείς ανευρέθη εκεί. Ωστόσο, η παραδοχή των αρμοδίων οργάνων ότι κρατούνται εκεί οι υπό μεταγωγή αλλοδαποί, έστω, κατά τους ισχυρισμούς τους, για ορισμένες ώρες, καθώς και η επιτόπια έρευνα των χώρων προαυλισμού, τα ευρήματα της οποίας περιέχονται στην οικεία έκθεση αυτοψίας, επιτρέπουν τη σοβαρή πιθανολόγηση ορισμένων κρίσιμων συμπερασμάτων.

I. Ευρήματα -Διαπιστώσεις της αυτοψίας

Όπως υπέπεσε στην αντίληψή του κλιμακίου σε υπερυψωμένες επιφάνειες υπήρχαν αρκετές σωροί μάλλινων κουβερτών, ενώ στο έδαφος υπήρχαν ορισμένες εστίες νερού, ωσάν να είχε καθαριστεί μόλις με πίεση νερού. Στον χώρο προαυλισμού, δεν υπήρχε κάποιο στεγασμένο τμήμα, ενώ απουσίαζε οποιοδήποτε κάθισμα ή πάγκος. με άμεση συνέπεια οι αλλοδαποί να παραμένουν όρθιοι ή καθήμενοι επί του εδάφους, εκτεθειμένοι στα όποια καιρικά φαινόμενα, ζέστη ή κρύο. Ένας αριθμός από αυτούς φαίνεται να διανυκτερεύει στον χώρο αυτό για τουλάχιστον μία νύκτα. Αυτό, άλλωστε υποδηλώνει η ύπαρξη κουβερτών στον χώρο, καθώς, εν μέσω Αυγούστου και υπό τις καλές καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν κατά το χρόνο αυτοψίας, δεν μπορεί να δικαιολογηθεί η χρήση τους κατά τη διάρκεια της ημέρας. Περαιτέρω, η παραπάνω κατάσταση, ενδέχεται να καθιστά προβληματική την ατομική υγιεινή (πρόσβαση σε τουαλέτες και ντουζ), τη σίτιση και ασφαλώς την κατάκλιση των κρατουμένων στο χώρο αυτό.

II Νομική Βάση

Οι συνθήκες κράτησης των υπό απέλαση αλλοδαπών κρατουμένων έχουν αποτελέσει πεδίο σοβαρών ελέγχων της Ελλάδας, τόσο από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), όσο και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας. Η αναδρομή στις σχετικές αποφάσεις και εκθέσεις καταδεικνύει σαφώς ότι η ακολουθούμενη πρακτική αντιστρατεύεται σοβαρά την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των κρατουμένων αλλοδαπών.

Ειδικότερα παραθέτουμε:

α Ενδεικτική Νομολογία ΕΔΔΑ

Όπως, παγίως έχει αποφανθεί το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), οι συνθήκες κράτησης, υπό όρους, μπορεί να συνιστούν απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, αντίθετα από τις επιταγές του άρθρου 3 ΕΣΔΑ

Ειδικότερα, το ΕΔΔΑ στην καταδικαστική για τη χώρα μας απόφαση, (υπόθεση **Dougoz κατά Ελλάδας**, 19.10.2000) έκανε δεκτό ότι οι συνθήκες κράτησης σε συγκεκριμένη αστυνομική διεύθυνση και κυρίως ο υπερπληθυσμός σε **συνδυασμό με την έλλειψη κρεβατιών** συνιστούν εξευτελιστική μεταχείριση, κατά παράβαση του άρθρου 3.

Εξάλλου, στην πρόσφατη καταδικαστική για το Βέλγιο απόφαση (υπόθεση **Riad and Idiab κατά Βελγίου** 24.1.2008), το ΕΔΔΑ έκρινε ότι η κράτηση των προσφευγόντων στη ζώνη μετάβασης (transit zone) του αεροδρομίου των Βρυξελλών, επί ημέρες, χωρίς να πληρούνται οι στοιχειώδεις προϋποθέσεις αξιοπρεπών συνθηκών κράτησης, όπως **ύπαρξη κρεβατιών, δυνατότητα σίτισης ή ατομικής υγιεινής** συνιστά απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, αντίθετη στις επιταγές του άρθρου 3 ΕΣΔΑ.

β Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT)

Κατά το παρελθόν έτος (23-29 Σεπτεμβρίου 2008), η Δ/ση Αλλοδαπών της Πέτρου Ράλλη αποτέλεσε έναν από τους τόπους επίσκεψης κλιμακίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας. Στην αντίστοιχη Έκθεση (30 Ιουνίου 2009) κατεγράφησαν διαπιστώσεις σχετικά με τις εκεί συνθήκες κράτησης, ενώ υποδεικνύονται συγκεκριμένα μέτρα, τα οποία πρέπει να ληφθούν από τις αρμόδιες ελληνικές αρχές στις εν λόγω εγκαταστάσεις .

Ειδικότερα, η CPT, επισημαίνοντας ότι οι συνθήκες κράτησης παραμένουν πλημμελείς, συνιστά (παρ.39) στις ελληνικές αρχές να διασφαλίσουν, ειδικά για την Πέτρου Ράλλη -μεταξύ άλλων- τις ακόλουθες βελτιώσεις:

- πρόσβαση στις τουαλέτες και κατά τη διάρκεια της νύχτας
- παροχή σε κάθε νεοεισερχόμενο κρατούμενο, καθαρής κουβέρτας και καθαρού στρώματος.

Εξάλλου, στην ίδια ως άνω Έκθεση, στις γενικές συστάσεις της CPT που αφορούν όλα τα αστυνομικά τμήματα και κέντρα κράτησης παράνομων αλλοδαπών (παρ.44), τα οποία επισκέφθηκε, περιέχεται, μεταξύ άλλων, η προτροπή προς τις ελληνικές αρχές να διασφαλίσουν ότι:

- παρέχεται σε όλους τους κρατούμενους κρεβάτι ή πλίνθινη κατασκευή, καθαρή κουβέρτα και καθαρό στρώμα.

-

III Εκτιμήσεις -Υποδείξεις

Με βάση την πάγια νομολογία του ΕΔΔΑ σε ανάλογες υποθέσεις, καθώς και τις υποδείξεις της CPT, θα θέλαμε να σας επισημάνουμε ότι η πρακτική κράτησης των υπό μεταγωγή αλλοδαπών στους ανοικτούς χώρους προαυλισμού της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αθήνας, υπό τις συνθήκες που πιθανολογούνται παραπάνω, θέτει ζητήματα συμβατότητας με τους όρους προστασίας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και απόλαυσης θεμελιωδών δικαιωμάτων των κρατουμένων.

Το ελάχιστο αίτημα για σεβασμό της αξιοπρέπειας των κρατουμένων συνίσταται στην απαγόρευση υποβιβασμού τους και μεταχείρισής τους ως αντικείμενα. Η παραμονή κι ακόμη περισσότερο η διανυκτέρευση των εν λόγω αλλοδαπών στον ανοικτό χώρο προαυλισμού με μόνο εφόδιο μία κουβέρτα ακόμη και εάν θεωρηθεί ως όλως εξαιρετικό μέτρο, επιβαλλόμενο, κατά τους

ισχυρισμούς της Διοίκησης, από τις περιστάσεις – αθρόα εισροή και μεταγωγή παράνομων μεταναστών, υπερπληρότητα των χώρων κράτησης- φαίνεται να αποτελεί δυσανάλογη προσβολή της αξιοπρέπειάς τους. Περαιτέρω, οι εν λόγω εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες κράτησης φαίνονται να έρχονται σε ευθεία αντίθεση με την απόλυτη απαγόρευση της απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης κατά την έννοια του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει η διοίκηση να άρει την παραπάνω πρακτική κράτησης, έστω και ως εξαιρετικό μέτρο, το οποίο δημιουργεί έντονο προβληματισμό ως προς ευθεία προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων των θιγομένων αλλοδαπών και συνακόλουθα εκθέτει τη χώρα σε σοβαρό κίνδυνο καταδίκης από το ΕΔΔΑ. Η αδυναμία δε εξεύρεσης κατάλληλου και επαρκούς χώρου για την κράτηση υπό συνθήκες υπερπληρότητας των διαθεσίμων εγκαταστάσεων δεν μπορεί να αποτελέσει νόμιμη δικαιολόγηση αυτής της πρακτικής. Αποτελεί ωστόσο αδιάψευστο τεκμήριο του αναπόφευκτου αδιεξόδου μιας λογικής μαζικών κρατήσεων.

Βάσει των παραπάνω, κρίνεται επιβεβλημένο να εξασφαλισθεί ειδικός χώρος και συνθήκες για τους υπό μεταγωγή κρατούμενους στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αθήνας, που να πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές αξιοπρεπών συνθηκών κράτησης, σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας και τις υποδείξεις της CPT.

B. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

Ιδιαίτερο στοιχείο προς διερεύνηση, κατά την επίσκεψη του κλιμακίου της Αρχής, αποτέλεσε το ζήτημα της ενημέρωσης των υπό μεταγωγή αλλοδαπών σχετικά με τον τόπο προορισμού τους.

Ειδικότερα, όπως προέκυψε από την επιτόπια έρευνα και συζήτηση με τα αρμόδια αστυνομικά όργανα, φαίνεται ότι, οι υπό μεταγωγή αλλοδαποί δεν ενημερώνονται για τον τόπο του τελικού προορισμού τους. Στην εν λόγω Δ/ση, σύμφωνα με τα αναφερόμενα των αρμοδίων αξιωματικών, τηρούνται καταστάσεις στις οποίες αναγράφεται ο τόπος μεταγωγής, χωρίς, ωστόσο, οι ίδιοι οι αλλοδαποί να λαμβάνουν γνώση πριν τη μεταφορά τους.

Σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο οι κρατούμενοι υπήκοοι είναι κοινωνοί δικαιωμάτων, την πραγμάτωση των οποίων η διοίκηση οφείλει να διασφαλίσει. Συγκεκριμένα *«οι κρατούμενοι υπήκοοι τρίτων χωρών ενημερώνονται σε γλώσσα την οποία κατανοούν, αμέσως μετά την εισαγωγή τους σε ίδρυμα, για τους κανόνες διαβίωσής τους σε αυτό, καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Διευκολύνεται, επίσης, η επικοινωνία τους με διπλωματικούς ή προξενικούς υπαλλήλους του κράτους, του οποίου έχουν την ιθαγένεια ή από το οποίο προέρχονται, καθώς και με τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους»* (71 παρ.3 του ν.3386/2005)

Με βάση τα παραπάνω η παράλειψη ενημέρωσης των κρατούμενων αλλοδαπών για τον τόπο μεταγωγής τους σε συνδυασμό με τη διασπορά τους σε διαδοχικά κέντρα κράτησης εγείρει σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με τη δυνατότητα επικοινωνίας τους με άτομα των οποίων η νομική ή άλλου είδους συνδρομή είναι απαραίτητη και προβλέπεται ρητά ως δικαίωμά τους. Ως εκ

τούτου, η εν λόγω πρακτική ενέχει τον κίνδυνο, πέραν της έντονης ανησυχίας και ανασφάλειας που δημιουργεί, να αποστερεί τους αλλοδαπούς κρατούμενους από την απόλαυση δικαιωμάτων των οποίων η πολιτεία έχει θεσμοθετήσει.

Για το λόγο αυτό ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι μολονότι δεν προβλέπεται ρητά ως υποχρέωση της Διοίκησης να ενημερώνονται οι κρατούμενοι αλλοδαποί όσον αφορά τον τελικό τόπο μεταγωγής τους, θα ήταν σκόπιμο αυτή να παρέχεται, σε γλώσσα που κατανοούν Περαιτέρω, θα μπορούσε να διερευνηθεί το ενδεχόμενο, πέραν της σε κάθε περίπτωση προφορικής ενημέρωσής τους, να χορηγείται στους κρατούμενους αλλοδαπούς έντυπο σημείωμα, στο οποίο θα αναγράφεται ο τελικός τόπος μεταγωγής τους.

Σας αποστέλλουμε λοιπόν την Έκθεση αυτοψίας για την ενημέρωσή σας και την επεξεργασία μέτρων προς άμεση άρση των προαναφερομένων προβληματικών πρακτικών που ακολουθούνται σε ότι αφορά την κράτηση και την ενημέρωση των υπό μεταγωγή κρατουμένων στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αθήνας.

Με τιμή

Ανδρέας Τάκης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. Υπουργό Προστασίας του Πολίτη
Π. Κανελλοπούλου 4,
101 77 Αθήνα
2. Υφυπουργό Προστασίας του Πολίτη
Π.Κανελλοπούλου 4
101 77 Αθήνα
3. Δ/νη Αλλοδαπών Αττικής
Πέτρου Ράλλη 24
177 78